

UGSAN-SN301

B.A./B.Com.(Genl)/B.Com.(CAS)/B.B.A /B.Sc. DEGREE
EXAMINATION, MARCH - 2023

MODERN INDIAN LANGUAGE - SANSKRIT

Drama, Upanishad, Alankaras & History of Sanskrit Literature

(Third Semester) (New Regulation)

(w.e.f. 2020-21 Admitted Batch)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 75

प्रथमो भाग :

- I. द्वौ श्लोकौ पूर्णतया लिखत । [2 × 2½ = 5]
- 1) अनुद्वेगकरं उच्यते ॥
 - 2) देवद्विज तप उच्यते ॥
 - 3) कट्वाम्ल अभयप्रदाः ॥
 - 4) ओं तत्सदिति विहिताः पुरा ॥
- II. द्वौ श्लोकयोः भावं लिखत । [2 × 2½ = 5]
- 1) आयुः सत्त्वबलारोग्य सुखप्रीतविवर्धनाः ।
रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्या आहाराः सात्त्विकप्रियाः ॥
 - 2) मनः प्रसादसौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
भावसंशुद्धिरित्येतत् तपो मानसमुच्यते ॥

UGSAN-SN301

- 3) दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनुपकारिणे
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥
- 4) यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ।
उच्छिष्टमपि चामेध्य भोजनं तामसप्रियम् ॥

III. पश्चानां लघुसमाधानानि लिखत ।

[5 × 1 = 5]

- 1) मांसभक्षणेन किं मलिनं भवति ?
- 2) मध्यमव्यायोगे मध्यमौ कौ ?
- 3) मध्यमव्यायो गस्य कर्ता कः ?
- 4) ज्येष्ठ भ्राता पितृसमः इति कैः प्रोक्तम्
- 5) श्रुतिवचनं किम्
- 6) गान्धीमहाशयस्य आत्मकथायाः नाम किम् ?
- 7) द्विजोत्तमः किमर्थं मोचनीयः
- 8) पाण्डवाः कीदृशाः

IV. पश्चानां लघुसमाधानानि लिखत ।

[5 × 1 = 5]

- 1) प्रधानाः उपनिषदः कति सन्ति ?
- 2) "उपनिषद्" इति शब्दस्य अर्थः कः ?
- 3) काभ्यां न प्रमदितव्यम्
- 4) धर्ममूलं किम्
- 5) त्रिविधा श्रद्धा का ?
- 6) किं शरीरं तपः ?

UGSAN-SN301

7) त्रयः आहाराः के?

8) वाङ्मय तपः किम्?

V. पञ्चानां निर्दिष्ट विभक्ति रूपाणि लिखत ।

[5 × 1 = 5]

1) अस्मद् (पंचमी)

2) युष्मद् (षष्ठी)

3) वाच् (प्रथमा)

4) भवत् (द्वितीया)

5) विद्वस् (षष्ठी)

6) मनस् (पंचमी)

7) राजन् (तृतीया)

8) पचत् (चतुर्थी)

द्वितीयो भागः

VI. "मध्यमव्यायोगम्" इति पाठस्य सारांशं लिखत ?

[1 × 8 = 8]

अथवा

भीमघटोत्कचयोः शीलं वर्णयत ।

VII. "सङ्कल्पबलम्" इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

[1 × 8 = 8]

अथवा

गान्धीमहाशयस्य आदर्शगुणान् विशदयत ।

UGSAN-SN301

VIII. शिष्यानुसासनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

[1 × 8 = 8]

अथवा

भगवद्गीतायाः सप्तदश अध्यायस्य सारांशं लिखत ।

IX. चतुर्णां ससन्दर्भ वाक्यानि लिखत ।

[4 × 2½ = 10]

- 1) वनं निवासाभिमतं मनस्विनम् ।
- 2) माता किल मनुष्यानां दैवतानां च दैवतम् ।
- 3) दण्डं चयार्हमिह धारयितुं समर्थाः ।
- 4) श्रद्धया देयम् । अश्रद्धया न देयम् ।
- 5) एष आदेशः एष उपदेशः । एतदनुशासनम् ।
- 6) सत्यं वदः धर्मं चर ।
- 7) ज्येष्ठः श्रेष्ठः कुले लोके पितृणां च सुसंप्रिया ।
- 8) स्वाध्यायान्माप्रमदः ।

X. द्वयोः अलङ्कारयोः लक्ष्यलक्षण समन्वयं कुरुत ।

[2 × 4 = 8]

1) उपमा	2) अनन्वयः
3) अर्थान्तरन्यासः	4) उल्लेखः

XI. द्वयोः लघुविवरणं कुरुत ।

[2 × 4 = 8]

1) भारविः	2) माघः
3) भवभूतिः	4) दण्डी

ॐ ॐ ॐ